

MINNISPUNKTAR TIL ÍSLANDSDEILDAR

af *World e-Parliament-ráðstefnu Alþjóðáþingmannasambandsins (IPU)* í
Valparaiso 28.-30. júní 2016.

World e-Parliament-ráðstefna Alþjóðáþingmannasambandsins (IPU), sem haldin er annað hvert ár, fór fram í Valparaiso 28.-30. júní. Af hálfu Íslandsdeildar Alþjóðáþingmannasambandsins sóttu fundinn Ragnheiður Ríkharðsdóttir, formaður, og Birgitta Jónsdóttir, auk Örnú Gerðar Bang, ritara Íslandsdeildar. Ráðstefnan stóð yfir í þrjú daga og sóttu hana rúmlega 200 þátttakendur, bæði þingmenn, embættismenn og sérfræðingar frá yfir 50 aðildarríkjum IPU og annarra stofnana. Þess má geta að hlutfall kvenna á ráðstefnunni var 27% og karlanna 73%. Einnig fór fram á ráðstefnunni *Hackathon*, þar sem unnið var með opinn kóða og þróuð var frumgerð af snjallforriti sem auðvelda á aðgang almennings að tölfraðilegum upplýsingum, og svokölluð *unconference* þar sem þátttakendur lögðu til umræðuefni samdægurs og stýrðu þeim hluta ráðstefnunnar.

Helsta áhersluatriði ráðstefnunnar var kynning á umfangsmikilli útgáfu *World e-Parliament-skýrslu* og umræður um niðurstöður hennar. Jafnframt skiptust þátttakendur á reynslu sinni af hvernig upplýsingatækni (*ICT*) getur komið að gagni við lagasetningu og m.a. aukið yfirsýn, stuðlað að bættu aðgengi, gagnsæi, ábyrgð og árangri þingmanna. *World e-Parliament-skýrslan* er unnin út frá upplýsingum frá 88 þjóðþingum og 33 ríkisstofnunum og inniheldur nákvæma sundurliðun á þeim úrbótum sem upplýsingatækni hefur leitt til, auk upplýsinga um notkun vefsvæða, samfélagsmiðla og opinna gagna (*open data*), bókasafna og skjaláþjónustu.

Dr. Andy Williamson, sérfræðingur hjá IPU og höfundur *World e-Parliament-skýrslunnar* kynnti helstu niðurstöður fyrir fundargestum og svaraði spurningum þeirra. Hann sagði ljóst af niðurstöðum skýrslunnar að upplýsingatækni gæti haft jákvæð áhrif á þá þróun að þjóðþing yrðu gagnsærri og aðgengilegri en varaði jafnframt við að margt fleira þyrfti að koma til í þeirri þróun. Hann benti í því sambandi sérstaklega á að fátæk ríki ættu í erfiðleikum með að verja nægilegum kröftum í verkefnið. Þá sagði hann niðurstöður skýrslunnar sýna fram á að síðan fyrsta *World e-Parliament-skýrslan* kom út árið 2008 hefðu þjóðþing opnast, innra kerfi þeirra styrkst og notkun samfélagsmiðla til að ná til borgara aukist. Jafnframt væru vefsvæði þjóðþinga og tölvupóstkerfi í lykilhlutverki og bókasöfn ásamt upplýsinga- og rannsóknarþjónustum þinga mikilvæg uppspretta nýsköpunar. Lögð er áhersla á þá stefnu að auðvelda aðgengi að upplýsingum í gegnum veraldarvefinn eða með opnum gögnum (*open data*) og heimila þannig notkun á upplýsingum þjóðþinga. Þá leiðir skýrslan í ljós að með því að hafa gögn aðgengileg leiði það til breytinga í samskiptum þjóðinga og almennings þar sem almenningur fer úr hlutverka að vera viðtakandi og í hlutverk þátttakanda. Rannsóknin kallar eftir tillögum frá bæði þingmönnum og starfsfólki tæknideilda til að tryggja að stjórnmalalegum og verklegum/praktískum skuldbindingum sé fullnægt. Þá sé þörf á enn frekari stefnumótun og skuldbindingu stjórnmalamanna og stofnana.

Megináskoranir sem rannsóknir skýrslunnar útlista eru m.a. skortur á þekkingu og fjármagni, þörf á frekari skilningi á því hvernig nota megji samfélagsmiðla á sem gagnlegastan hátt og skortur á nýbreytni við að finna leiðir til að virkja almenning í löggjafarferlinu, þrátt fyrir tilraunir í sumum ríkjum. Þá er bent á skort á stuðningi innan þjóðþinga við aðgengi að gögnum, hugbúnaðarþróun og samfélagsmiðla. Þingmenn eru hvattir til að fagna m.a. tilkomu hópa eins og eftirlitssamtaka með þjóðþingum (*PMO's, parliamentary monitoring organizations*), sem geta aðstoðað við að skýra upplýsingar og styðja við almenning. Jafnframt er því haldið fram að *PMO* geti á virkan og árangursríkan hátt náð áheyrn hóps sem þjóðþingin nái ekki til og treysti þannig enn frekar lýðræðið.

Framkvæmdastjóri Alþjóðáþingmannasambandsins (IPU), Martin Chungong, hélt erindi á ráðstefnunni og sagði ljóst af niðurstöðum skýrslunnar að fjölmörg þjóðþing nýttu sér upplýsingatækni í auknu mæli sem leið til að nálgast almenning. IPU styður þá stefnu heilshugar.

Þá sagði hann ekki ásættanlegt að fátækari ríki ættu í erfiðleikum með að halda í við þróun á þessum nauðsynlega hluta starfa þjóðþinga til að stuðla að gagnsæi, styrkingu og ábyrgð. Þá sagði hann tíma til kominn að alþjóðasamfélagið fjárfesti í þjóðþingum og gerði þeim kleift að taka fullan þátt í áætlun um sjálfbæra þróun Sameinuðu þjóðanna til 2030, með því að tryggja að enginn dragist aftur út.

Birgitta Jónsdóttir tók þátt í umræðum um hvernig virkja mætti almenning til þátttöku. Hún sagði m.a. frá því hvernig Píratar ættu í virkum samskiptum við almenning og hvernig virkja megi grasrótina til að svara spurningum og eiga í mannlegum samskiptum við kjósendur. Hún nefndi í því sambandi sérstaklega samfélagsmiðilinn Facebook sem er gríðarlega vinsæll en sagði jafnframt mikilvægt að finna leiðir til að fá fólk til að nota aðra og öruggari miðla til samskipta. Erfitt væri að fá fólk til að fara nýjar leiðir en öryggið yrði að vera í fyrirrúmi og því þyrfti að endurhugsa samskiptin með það að leiðarljósi. Birgitta tók jafnframt þátt í umræðum um hvernig auka mætti þátttöku ungs fólks í kosningum. Þar lagði hún áherslu á mikilvægi þess að skilningur væri á menningu ungs fólks sem byggir m.a. við þann veruleika að hafa ótakmarkaðan aðgang að upplýsingum. Setja þyrfti áherslur þeirra og hugðarefni á dagskrá stjórnsmálaflokkanna og í stefnumótun. Þannig yrði mögulegt að brúa bilið milli þeirra eldri og yngri. Stundum væri það einnig þannig að hefðir sköpuðu hindranir og þá væri þörf fyrir þingmenn sem væru tilbúnir til að stíga út fyrir boxið og hefðu þor til að ryðja þessum hindrunum úr vegi og skapa rými til þess að breytingar gætu átt sér stað.

Frekari upplýsingar um efni ráðstefnunnar má finna á vefsvæðinu: <http://www.wepc2016.org/en/> eða nálgast hjá ritara Íslandsdeildar.